არყოფნის კარტოგრაფიები შავი ზღვის ლიტერატურებში: სივრცე, მეხსიერება და “ანტისამშობლოს” პოეტიკა

გიორგი გუნჯუა

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: სალომე პატარიძე, ასისტენტ პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

ვადასტურებ, რომ წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს დამოუკიდებელ და ორიგინალურ ნამუშევარს. იგი არ შეიცავს სხვა ავტორთა მიერ გამოქვეყნებულ ან გამოუქვეყნებელ მასალას, რომელიც არ არის სათანადოდ მითითებული ან ციტირებული აკადემიური წესების შესაბამისად.

გიორგი გუნჯუა

06/16/2026

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი იკვლევს, თუ როგორ კონსტრუირდება „არყოფნის კარტოგრაფიები“ შავი ზღვის რეგიონის თანამედროვე ლიტერატურებში. გეოკრიტიკის, მეხსიერების კვლევების, ჰონტოლოგიისა და დიფრაქციული წაკითხვის მეთოდოლოგიებზე დაყრდნობით, კვლევა აანალიზებს აკა მორჩილაძის, სერგეი ჟადანის, გეორგი გოსპოდინოვისა და ჰერტა მიულერის შერჩეულ ტექსტებს.

ნაშრომი ამტკიცებს, რომ არყოფნა ტექსტებში მხოლოდ თემატურ დონეზე არ ვლინდება, არამედ სივრცითი ორგანიზაციის მნიშვნელოვან პრინციპსაც წარმოადგენს. გზები, ქალაქები, საზღვრები, ნანგრევები და მიტოვებული ლანდშაფტები იქცევა იმ ადგილებად, სადაც ისტორიული დანაკარგი, ტრავმა და მეხსიერება იძენს ხილულ ფორმას. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა *Homo Ponticus*-ისა და „ანტისამშობლოს“ (*Anti-Heimat*) კონცეფციებს, რომელთა მეშვეობითაც შავი ზღვის რეგიონი განიხილება როგორც მრავალშრიანი კულტურული სივრცე.

კვლევა აჩვენებს, რომ განხილული ტექსტები ქმნის პოსტიმპერიული და პოსტსაბჭოთა გამოცდილების ალტერნატიულ რუკებს, სადაც დაკარგული და გაუჩინარებული აგრძელებს არსებობას კულტურულ მეხსიერებასა და თანამედროვე კუთვნილების ფორმებში.

საკვანძო სიტყვები: შავი ზღვის ლიტერატურა; არყოფნის კარტოგრაფიები; გეოკრიტიკა; ჰონტოლოგია; Homo Ponticus.

Abstract

Cartographies of Absence in Black Sea Literatures: Space, Memory, and the Poetics of Anti-Heimat

This thesis explores how contemporary Black Sea literatures construct what is termed *cartographies of absence*. literary representations through which historical loss, political rupture, and fragmented memory become spatially articulated. Drawing on geocriticism, memory studies, hauntology, and diffractive reading, the study examines selected works by Aka Morchiladze, Serhiy Zhadan, Georgi Gospodinov, and Herta Müller.

The research argues that absence functions not merely as a thematic concern but as a structuring principle of narrative space. Roads, cities, borders, ruins, and abandoned landscapes emerge as sites where traces of lost worlds, unstable identities, and unresolved histories persist. Particular attention is paid to the concepts of *Homo Ponticus* and *Anti-Heimat*, which enable a rethinking of the Black Sea region as a dynamic cultural space shaped by displacement, memory, and post-imperial transformation.

The thesis demonstrates that these texts produce alternative mappings of post-Soviet and post-imperial experience, revealing how what has disappeared continues to shape cultural memory and contemporary forms of belonging.

Keywords: Black Sea Literature; Cartographies of Absence; Geocriticism; Memory Studies; Diffractive Reading.